Varoluşçuluk

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Soldan sağa ve yukarıdan aşağıya olacak biçimde: Kierkegaard, Dostoyevski, Nietzsche, Sartre

Varoluşçuluk veya **egzistansiyalizm**, 19. yüzyıl sonları ile 20. yüzyılda kendi içlerindeki derin öğretisel farklılıklarına karşın[1][2][3] felsefi düşüncenin salt düşünen özne ile değil eyleyen, duyumsayan, yaşayan bir birey olarak insan öznesi ile başladığı inancını paylaşan belli başlı Avrupalı filozofların[4] çalışmalarına karşılık gelen terim. Varoluşçu düşüncede her ne kadar 'özgürlük' yaygın olarak tepe nokta kabul edilse de akımın ilksel erdemi, otantisitedir.[5] Varoluşçuluğa göre bireyin başlangıç noktası "varoluşsal tutum" olarak adlandırılan tutumla, yani görünürde anlamsız veya absürt bir dünya karşısında bir kopma ve keşmekeşlik duygusu ile nitelenir.[6] Pek çok Varoluşçu, geleneksel ya da akademik felsefeyi biçim ve biçemsel yönden gerçek insan deneyiminden fazlasıyla soyut ve uzak olarak görmüştür.[7][8] Ruhbilimsel ve kültürel devinimlerin bireysel deneyimlerle birlikte var olabileceğini savunan bu felsefi akımda, erdemlilik ve bilimsel düşünce birlikteliğinin insan var oluşunu anlamlandırmak için yeterli olamayacağını, bundan dolayı mevcut birlikteliğin gerçek değer yargıları içinde yönetilen ileri düzey bir kategori olduğu düşünülmüştür. İnsanın varoluşunu anlamlandırma, kesin olarak bahsedilen bu otantik gerçeklikle mümkündür.[9][10][11][12]

Varoluşçuluk, 19. yüzyılın ortalarında, baskın sistematik felsefeye karşı bir tepki olarak doğmuştur. Søren Kierkegaard, kendisi terimi hiç kullanmamış olsa da[13] genel olarak ilk varoluşçu filozof olarak kabul edilir.[11][14][15] Kierkegaard hayata bir anlam yükleme sorumluluğunun da bir hayatı tutkuyla, ciddiyetle ve "otantik" yaşama sorumluluğunun da toplumun ya da dinlerin değil, sadece ama sadece bireyin omuzlarında olduğunu düşünür.[16][17] Hegelcilik ve Kantçılığa karşı olarak,[11][15] Kierkegaard bireysel bir bakış açısına sahiptir. Onun oluşturduğu sorumluluk temelindeki görüş; yaşamın anlamına, tutku ve samimiyet ikilisinin gerçekçi çözümlemelerine dayanmaktadır.[18][19] Varoluşçuluk II. Dünya Savaşı'nı izleyen günlerden sonra tanınmaya başlanmıştır. Varoluşçuluk felsefenin yanı sıra, dinbilim, sanat, tiyatro, resim, yazın ve ruhbilim dallarını da etkilemiştir.[20]

Bilim insanları genellikle varoluşçuluk düşünürlerinin kendi aralarındaki bakış açılarında yaşanan farklılığı, diğer filozofların yaşadığından daha fazla bulmaktadır.[11][21][22] Varoluşçu felsefecilerin en çok eleştirildikleri konulardan biri kullandıkları terimler olmuştur. Bu terimlerin karışıklık doğurduğu ve tutarlılık sağlanamadığı iddia edilmiştir.[23][24][25]

İçindekiler

Tanımsal sorunlar
Kavramlar
- "Varoluş özden önce gelir" ilkesi
- Gerçeğin yitimi
- Olgusal gerçeklik

Varoluşçu etik
Notlar
Kaynakça
İleri Okuma(İngilizce)
Dış bağlantılar

Tanımsal sorunlar

Varoluşçu felsefeye ait terimleri tanımlanmasında genelleşmiş tanımlar bulunmamaktadır. Yarattığı terimlerin kabul gördüğü ilk önemli varoluşçu ise Jean-Paul Sartre'dır. Bu nedenle bu akım, ancak bir terim olarak varoluşçuluğun ortaya çıkmasıyla birlikte filozoflarca kabul görmeye başlamıştır. Düşünür Steven Crowell, bu nedenlerden dolayı varoluşçuluğun tanımlanmasının nispeten zor olduğunu söylemiştir. O sistematik felsefeyi tamamen reddetmek yerine, gerçek bir sistematiği olan genel yaklaşım çerçevesinde akımın en güzel tanımının yapılabileceğini söylemiştir.[11]

Kavramlar

"Varoluş özden önce gelir" ilkesi

Ana madde: Varoluş özden önce gelir

"Varoluş özden önce gelir." önermesi varoluşçuluğun merkezini oluşturur. Bu, bireysel anlayışın en anlamlı bütünü olarak görülmüştür. Kişinin varoluşu dışında gelişen bireysel yapı "o" ile ifade edilmektedir. Bu durumda diğerlik ifade eden bu yapı; bağımsız edimler ve sorumluluk bilincini kapsayarak **varoluş** olarak tanımlanmaktadır. Yaftalar, roller, kalıplaşmış davranışlar, tanımlar veya diğer önyargılar kişi bazında toplumsal bir maske görevi görmektedir. İşte bu yapının içindeki dışa vurulamayan temel, "öz"ü oluşturmaktadır. Bireyin yaşantısının ne olduğu ve nasıl adlandırılması gerektiği

"gerçek öz"ü oluşturmaktadır. Bunun yerine keyfiyet addedilen öz, "onun" tabiriyle diğer tanımlamalarda kullanılmıştır. Böylece insan varlığı, kendi değerlerine ve yaşamının anlamına karar veren ve bunları yaparken ortaya irade koyan bir üçüncü kişi olarak algılanmıştır.[26] Bu kavramın ortaya atılması her ne kadar Sartre'ye dayandırılsa da, bu tür görüşler Kierkegaard ve Heidegger gibi düşünürlerde de bulunabilir.

İnsan ve insan dışı evren sık sık mevcut şartlar ekseninde açıklanmıştır. Bu algı ekseninde açıklanmaya çalışılan bir olgudur. Öyle ki bir kuş veya herhangi bir varlığın var olan algı ile değerlendirilmesi gerektiği ortak bir görüştür. Yine de birçok varoluşçu düşünüre göre, bu pek de gerçekçi olmayan bir var oluşu teşkil edecektir. Bunun yerine, insanın tanımlanmasındaki ölçütün bireysel devinim (1) ve bireyin kendi hareketleri için edindiği sorumluluk (2) olduğu, bazı düşünürler tarafından dile getirilmektedir. Örneğin, insanlara karşı acımasızca davranışlarda bulunan kişiler, bu davranışları ile bir zalim olarak tanımlanır. Ayrıca, acımasızca davranışlarda bulunan bu tür insanlar kendilerini yeni bir kimlikten sorumlu tutar (acımasız bir insan). Bu da insan doğasının aksine suça tahammül etmek biçiminde ortaya çıkar.

Sartre "Varoluşçuluk ve Hümanizm" adlı konferansında der ki: "Tüm var oluşun başlangıcı insandır, insan kendi ile yüzleştiğinde, dünyadaki varlık hissi insanın içini kaplar ve daha sonra birey bu algının içerisinde kendini tanımlar. Tabii ki, bu iyimser düşünüşü kastediğimizde: Birey, zalim bir insan olmak yerine birçok farklı yol içinde hareket etmeyi seçebilir. Burada açık olan şudur ki, insanların iyi veya kötü olmayı seçebilmeleri için, aslında onların elinde zoraki bir esas olabilecek hiçbir şey yoktur.[27]

Gerçeğin yitimi

Ana madde: Absürdizm

Absürt içeriklerdeki kavramlar, bizim onlara vermiş olduğumuz anlamların ötesinde, dünyada mevcut olabilecek bir anlama sahip değildir. Bu anlamsızlık da dünya üzerindeki "ahlaksızlık" veya "adaletsizliği" kapsamaktadır. Bu "Kötü şeyler iyi insanların başına gelmez." biçimindeki "karmik" düşünce ile çelişmektedir. Çünkü dünyada ve imgesel algılarda; belirli paradigmaları oluşmuş bir iyilik veya kötülük algısı yoktur. Bunun için diyebiliriz ki, iyi bir insandan bahsedilemez. Burada "diğerlerine göre" daha iyi bir insandan bahsedilebilir.

Dünyadaki anlam yitimi nedeni ile, herhangi bir zamanda, her şey herkes için geçerli olabilir. Bu kaybolan gerçeğin içinde birey; hiç hesapta olmayan trajik bir olay ile karşı karşıya kalabilir. Absürt kavramı tarih boyunca edebiyatta önemli bir yerde olmuştur. Søren Kierkegaard, Franz Kafka, Fyodor Dostoyevski, Jean-Paul Sartre ve Albert Camus'a kadar birçok kişi, dünyadaki belirsizleşen gerçeği tanımlayan edebî çalışmalarda bulunmuştur.

Anlamsızlığın insan yaşamındaki yıkıcı etkileri, "anlamsızlık" sorunu ile paralel olacaktır. Nitekim Albert Camus, yaşamın temel sorununu intihar olarak göstererek Sisifos Söyleni adlı yapıtında: "Felsefenin gerçekten ciddi olan yegâne sorunu intihardır." demiştir. Bu düşünceye karşı olarak, insan yaşamında rastlanılan yıkıcı sonuçların birçok biçimiyle yüzleşmesi intihar ile ilişkilendirilir. Varoluşçu düşünürlerin birçoğu "anlamlılık" kavramının yıkıldığı ve bu durumda her şeyin tehlikeli bir korku hâline geldiğini savunmuştur. Böylece varoluşçu düşüncenin temellerinde var olan anlamsızlık yani absürt yapı ortaya çıkmıştır. Her şeyin anlamlılığının çözülmesi olasılığı varoluşçuluğa tabiatı itibarıyla karşıt olan dinginciliğe/kabulleniciliğe bir tehdittir.[28] İntiharın mümkünlüğünün bütün insanları varoluşçu yaptığı da söylenir.[29]

Olgusal gerçeklik

Ana madde: Facticity

Olgusal gerçeklik Sartre'nin "Varlık ve Hiçlik" olarak tanımladığı bir kavramdır. Ancak bu kavramın içine insanın kendi özvarlığı dâhil değildir. Geçmişin birçok zamansal boyutu dikkate alındığında bu kavram daha kolay anlamlandırılır.

Varoluşçu etik

Varoluşçu etik, için söylenebilecek en önemli özellik onun bir özgürlük etiği olduğudur. Günümüz insanın içinde bulunduğu şartları tanımladıktan sonra insanların aslında bu ortamda sahip oldukları en önemli duygu olan özgürlük duygusu üzerine eğilerek uygulamaya yönelik bir etik anlayışıdır. Bunun birincil nedeni, varoluşçu filozofların özgürlük kavramını sadece bir felsefe içindeki kavramsal bir problem olarak görmeyip uygulamaya yönelik bir problem olarak görmesidir.

Felsefesinin temellerini doğrudan ve yaşanan deneyimlerin oluşturduğu Simone de Beauvoir için etik, pratik anlamda özgürlüğü gerçekleştirmektir. Çünkü özgürlük, tüm insani değerlerin temelidir. Özgürlük Tanrı'nın verdiği bir şey değildir. İnsanın her gün kendisi için yeniden savaşmak zorunda olduğu bir olanaktır. İnsan var olduğuna göre, onun kendisini sürekli olarak yeniden yapması gerekir. Onun eylemleri daima bir amaca doğru hareket eder. Bu amaç özgürlüktür. Etik, insanların karşılaştıkları sorunlara çözüm bulmak amacıyla vardır. Beauvoir etiğin bu amacını, bireyi her türlü otoriteden kurtarmakla, onu özgür kılmakla gerçekleştireceğine inanır.[30]

Notlar

1. ^ Crowell, Steven (October 2010). "Existentialism".*Stanford Encyclopedia of Philosophy*.
2. ^ ohn Macquarrie, *Existentialism*, New York (1972), pp. 18–21.
3. ^ *Oxford Companion to Philosophy*, ed. Ted Honderich, New York (1995), p. 259.
4. ^ John Macquarrie, *Existentialism*, New York (1972), pp. 14–15.
5. ^ Flynn, Thomas (2006). *Existentialism - A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press Inc. p. xi.ISBN 0-19-280428-6.
6. ^ Robert C. Solomon, *Existentialism* (McGraw-Hill, 1974, pp. 1–2).
7. ^ Ernst Breisach, *Introduction to Modern Existentialism*, New York (1962), p. 5.
8. ^ Walter Kaufmann, *Existentialism: From Dostoyevesky to Sartre*, New York (1956) p. 12.
9. ^ Mullarkey, John, and Beth Lord (düz.). *The Continuum Companion to Continental Philosophy*. Londra, 2009, s. 309
10. ^ Stewart, Jon. *Kierkegaard ve Varoluşçuluk*. Farnham, İngiltere, 2010, s. ix
11. ^ ***a b c d e*** (*Gerçeklik* - Var oluş bağlamında, bireysel gerçekliğin oluşması: ruh veya mizaç.) **Kaynak hatası:** Geçersiz `<ref>` etiketi: "Crowell2010Stanford" adı farklı içerikte birden fazla tanımlanmış (Bkz: Kaynak gösterme (https://tr.wikipedia.org/wiki/Vikipedi:Kaynak_gösterme)) **Kaynak hatası:** Geçersiz `<ref>` etiketi: "Crowell2010Stanford" adı farklı içerikte birden fazla tanımlanmış (Bkz: Kaynak gösterme (https://tr.wikipedia.org/wiki/Vikipedi:Kaynak_gösterme))
12. ^ *Merriam Webster entry for "authentic"* (https://web.archive.org/web/20121101104829/http://www.merriam-webster.com/dictiona

ry/authentic). 1 Kasım 2012 tarihinde kaynağından (http://www.merriam-webster.com/dictionary/authentic) arşivlendi. Erişim tarihi: 11 Ağustos 2012.

13. ^ However he did title his 1846 book *Concluding Unscientific Postscript to Philosophical Fragments*, (Subtitle) A Mimical-Pathetic-Dialectical Compilation an Existential Contribution, and mentioned the term on pages 121-122, 191, 350-351, 387ff of that book. and he did, in fact, use it like this:
14. ^ Marino, Gordon. *Varoluşçuluğun Yazınsal Temelleri* (Modern Kütüphane, 2004, s. ix, 3).
15. ^ **a** **b** McDonald, William. "Søren Kierkegaard" (http://plato.stanford.edu/archives/sum2009/entries/kierkegaard/). Edward N. Zalta (Ed.). *Stanford Encyclopedia of Philosophy (2009 Yaz Dönemi Baskısı)*.
16. ^ Watts, Michael. *Kierkegaard* (Oneworld, 2003, pp.4-6).
17. ^ Lowrie, Walter. *Kierkegaard's attack upon "Christendom"* (Princeton, 1969, pp. 37-40).
18. ^ Watts, Michael. *Kierkegaard* (Oneworld, 2003, sn.4-6).
19. ^ Lowrie, Walter. *Kierkegaard'ın Hristiyanlık Üzerine Eleştirileri* (Princeton, 1969, sn. 37-40).
20. ^ Guignon and Pereboom, Derk, Charles B. (2001). *Existentialism: basic writings* (https://web.archive.org/web/20131112083828/http://books.google.ca/books?id=NSvRzPye-gEC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q=psychoanalysis&f=false). Hackett Publishing. ss. xiii. 12 Kasım 2013 tarihinde kaynağından (http://books.google.ca/books?id=NSvRzPye-gEC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q=psychoanalysis&f=false) arşivlendi. Erişim tarihi: 11 Ağustos 2012.
21. ^ John Macquarrie, *Varoluşçuluk*, New York (1972), sn. 14–21.
22. ^ *Oxford Companion to Philosophy*, ed. Ted Honderich, New York (1995), s. 259.
23. ^ Carnap, Rudolf, *Uberwindung der Metaphysik durch logische Analyse der Sprache* [*Overcoming Metaphysics by the Logical Analysis of Speech*], Erkenntnis (1932), sn.219–241. Carnap's critique of Heidegger's "What is Metaphysics".
24. ^ Marcuse, Herbert. "Sartre's Existentialism". *Studies in Critical Philosophy* baskısı. Londra: NLB, 1972. s. 161
25. ^ Martin Heidegger, "Letter on Humanism", *Basic Writings: Nine Key Essays, plus the Introduction to* Being and Time , çevirmen: David Farrell Krell (Londra, Routledge; 1978), 208. GoogleBooks (http://books.google.ca/books?id=kVc9AAAAIAAJ&lpg=PA208&ots=Wd-UQTTzCG&dq=reversal+metaphysical+metaphysics+oblivion+truth+Being.&pg=PA208&redir_esc=y#v=onepage&q=metaphysical%20oblivion&f=false) 12 Kasım 2013 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20131112083823/http://books.google.ca/books?id=kVc9AAAAIAAJ&lpg=PA208&ots=Wd-UQTTzCG&dq=reversal+metaphysical+metaphysics+oblivion+truth+Being.&pg=PA208&redir_esc=y#v=onepage&q=metaphysical%20oblivion&f=false).
26. ^ **(Fransızca)** (Dictionary) "L'existencialisme" - see "l'identité de la personne"
27. ^ Baird, Forrest E. (2008). *From Plato to Derrida*. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Prentice Hall. ISBN 0-13-158591-6.
28. ^ Jean-Paul Sartre. "Existentialism is a Humanism, Jean-Paul Sartre 1946" (https://web.archive.org/web/20110614220253/http://www.marxists.org/reference/archive/sartre/works/exist/sartre.htm). Marxists Internet Archive. 14 Haziran 2011 tarihinde kaynağından (https://www.marxists.org/reference/archive/sartre/works/exist/sartre.htm) arşivlendi. Erişim tarihi: 8 Mart 2010.
29. ^ E Keen (1973). "Suicide and Self-Deception" (https://web.archive.org/web/20180918184933/http://www.pep-web.org/document.php?id=PSAR.060.0575A). Psychoanalytic Review. 18 Eylül 2018 tarihinde kaynağından (http://www.pep-web.org/document.php?id=PSAR.060.0575A) arşivlendi. Erişim tarihi: 11 Ağustos 2012.
30. ^ Filiz Bayoğlu. "Simone De Beauvoir Yaşama Sanatı Olarak Etik, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı" (https://web.archive.org/web/20200424163529/https://www.atauni.edu.tr/yuklemeler/91879ff02f0480bd4ae14fe674569171.pdf) (PDF). 24 Nisan 2020 tarihinde kaynağından (https://www.atauni.edu.tr/yuklemeler/91879ff02f0480bd4ae14fe674569171.pdf) (PDF) arşivlendi. Erişim tarihi: 1 Nisan 2020.

Kaynakça

- Razavi, Mehdi Amin (1997). *Suhrawardi and the School of Illumination*. Routledge. ISBN 0-7007-0412-4.
- Albert Camus Lyrical and Critical essays. Edited by Philip Thody (interviev with Jeanie Delpech, in Les Nouvelles litteraires, November 15, 1945). pg 345

İleri Okuma(İngilizce)

- Appignanesi, Richard (2001). *Introducing Existentialism*. Cambridge, UK: Icon. ISBN 1-84046-266-3.
- Appignanesi, Richard (2006). *Introducing Existentialism* (3rd bas.). Thriplow, Cambridge: Icon Books (UK), Totem Books (USA). ISBN 1-84046-717-7.
- Cooper, David E. (1999). *Existentialism: A Reconstruction* (2nd bas.). Oxford, UK: Blackwell. ISBN 0-631-21322-8.
- Deurzen, Emmy van (2010). *Everyday Mysteries: a Handbook of Existential Psychotherapy* (2nd bas.). Londra: Routledge. ISBN 978-0-415-37643-3.
- Kierkegaard, Søren (1855). *Attack Upon Christendom*.
- Kierkegaard, Søren (1843). *The Concept of Anxiety*.
- Kierkegaard, Søren (1846). *Concluding Unscientific Postscript*.
- Kierkegaard, Søren (1843). *Either/Or*.
- Kierkegaard, Søren (1843). *Fear and Trembling*.
- Kierkegaard, Søren (1849). *The Sickness Unto Death*.
- Kierkegaard, Søren (1847). *Works of Love*.
- Luper, Steven (ed.) (2000). *Existing: An Introduction to Existential Thought*. Mountain View, California: Mayfield. ISBN 0-7674-0587-0.
- Marino, Gordon (ed.) (2004). *Basic Writings of Existentialism* (https://archive.org/details/basicwritingsofe00gord). New York: Modern Library. ISBN 0-375-75989-1.
- Merleau-Ponty, M. (1962). *Phenomenology of Perception* (https://archive.org/details/phenomenologyofp0000merl). New York: Routledge and Kegan Paul.
- Rose, Eugene (Fr. Seraphim) (1994). *Nihilism: The Root of the Revolution of the Modern Age* (https://web.archive.org/web/20130302192424/http://www.columbia.edu/cu/augustine/arch/nihilism.html). Saint Herman Press (1 September 1994). ISBN 0-938635-15-8. 2 Mart 2013 tarihinde kaynağından (http://www.columbia.edu/cu/augustine/arch/nihilism.html) arşivlendi. Erişim tarihi: 11 Ağustos 2012.
- Sartre, Jean-Paul (1943). *Being and Nothingness*.
- Sartre, Jean-Paul (1945). *Existentialism and Humanism*.

- Stewart, Jon (ed.) (2011). *Kierkegaard and Existentialism*. Farnham, England: Ashgate. ISBN 978-1-4094-2641-7.
- Solomon, Robert C. (ed.) (2005). *Existentialism* (2nd bas.). New York: Oxford University Press. ISBN 0-19-517463-1.
- Wartenberg, Thomas E. *Existentialism: A Beginner's Guide*.

Dış bağlantılar

Giriş

-
- Existentialism (http://www.bbc.co.uk/programmes/p00547h8) – *In Our Time*, BBC. (şimdi dinle (http://www.bbc.co.uk/iplayer/console/p00547h8/In_Our_Time_Existentialism))
- Friesian interpretation of Existentialism (http://www.friesian.com/existent.htm)29 Ağustos 2012 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20120829135248/http://www.friesian.com/existent.htm).
- "Existentialism is a Humanism", a lecture given by Jean-Paul Sartre (https://www.marxists.org/reference/archive/sartre/works/exist/sartre.htm)14 Haziran 2011 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20110614220253/http://www.marxists.org/reference/archive/sartre/works/exist/sartre.htm). - Marxists Internet Archive
- *The Existential Primer* (http://www.tameri.com/csw/exist/)21 Haziran 2012 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20120621154747/http://www.tameri.com/csw/exist/).
- Buddhists, Existentialists and Situationists: Waking up in Waking Life (http://publish.uwo.ca/~dmann/waking_essay.htm)25 Haziran 2011 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20110625113126/http://publish.uwo.ca/~dmann/waking_essay.htm).

Dergiler ve makaleler

- Stirrings Still (https://web.archive.org/web/20060207114956/http://stirrings-still.org/): The International Journal of Existential Literature
- Existential Analysis (http://www.existentialanalysis.co.uk)27 Ağustos 2008 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20080827160050/http://www.existentialanalysis.co.uk/). published by The Society for Existential Analysis

Existential psychotherapy

- International Society for Existential Therapy (http://www.existentialpsychotherapy.net)14 Ekim 2019 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20191014051931/https://www.existentialpsychotherapy.net/).
- HPSY.RU — Existential & humanistic psychology (https://web.archive.org/web/20100429103147/http://www.hpsy.ru/eng/) History of existential psychology's development in former Soviet nations

Videolar

- Existential Theory of Quality Teaching and Learning (https://www.youtube.com/watch?v=S7HVfxq4l-8)22 Ağustos 2012 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20120822213553/https://www.youtube.com/watch?v=S7HVfxq4l-8).

İlgili maddelere bağlantılar

Şablon:Philosophy topics Şablon:Continental philosophy Şablon:Metaphysics

Şablon:Philosophy of religion

G · T · D (https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%9Eablon:Etik&action=edit) **Etik**

Kavramlar	Adalet · Ahlaksızlık · Ahlak · Aksiyoloji · Azap ya da Acı · Değer · Dünya görüşü · Erdem · Eşitlik · Güven · İdeal · İlke · İnanç · İyi ve kötü (İyi · Kötü (Şer)) · Mutluluk · Norm · Özerklik · Özgür irade · Özgürlük · Teslimiyet · Sempati · Siyasi özgürlük · Vicdan
Teoriler	Bakım/özen etiği · Biyosentrizm · Deontoloji · Erdem etiği · Meta-etik · Partikülarizm · Pragmatik etik · Rol etiği · Sonuççuluk · Varoluşçu etik
Filozoflar	Laozi · Sokrates · Platon · Aristoteles · Diyojen · Valluvar · Cicero · Konfüçyüs · Augustinus · Mensiyüs · Mozi · Xun Kuang · Thomas Aquinas · Baruch Spinoza · David Hume · Immanuel Kant · Hegel · Arthur Schopenhauer · Jeremy Bentham · John Stuart Mill · Søren Kierkegaard · Henry Sidgwick · Friedrich Nietzsche · G. E. Moore · Karl Barth · Paul Tillich · Dietrich Bonhoeffer · Philippa Foot · John Rawls · John Dewey · Bernard Williams · J. L. Mackie · Elizabeth Anscombe · William Frankena · Alasdair MacIntyre · Richard Mervyn Hare · Peter Singer · Derek Parfit · Thomas Nagel · Robert Merrihew Adams · Charles Taylor · Joxe Azurmendi · Christine Korsgaard · Martha Nussbaum
Uygulamalı etik	Biyoetik · İş etiği · Söylem etiği · Mühendislik etiği · Çevre etiği · Hukuk etiği · Yapay zekâ etiği · Medya etiği · Tıp etiği · Hemşirelik etiği · Meslek etiği · Cinsel etik · Et yeme etiği · Teknoloji etiği
Meta-etik	Bilişselcilik · Öznelcilik · Evrenselcilik · Görecelik · Nihilizm · Deneycilik · Akılcılık · Sezgicilik · Kuşkuculuk · Gerçekçilik
İlgili maddeler	Dinde etik · Tanımlayıcı etik · Evrimsel etik · Feminist etik · İdeoloji · Ahlak psikolojisi · Normatif etik · Hukuk felsefesi · Siyaset felsefesi · Toplum felsefesi
Listeler	Ahlâkî konular listesi · Ahlâkçılar listesi

Kategori

G · T · D (https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%9Eablon:Yeni_T%C3%BCrk_edebiyat%C4%B1&action=edit) **Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı**

Dönemler		Tanzimat edebiyatı · Ara Nesil (1876-1896) · Servet-i Fünûn edebiyatı · Fecr-i Ati · Millî Edebiyat · Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı
Etkileyen kuramlar	**Dışa dönük kuramlar**	Marksist estetik · Determinist edebiyat kuramı · Tarihçi edebiyat kuramı · Arketip kuramı
	Yazar merkezli kuramlar	Anlatımcılık · Psikanalitik Edebiyat
	Okur merkezli kuramlar	Duygusal etki kuramı · İzlenimci eleştiri kuramı · Fenomenolojik edebiyat
	Eser merkezli kuramlar	Biçimcilik · Yapısalcı edebiyat · Yeni eleştiri · Metinlerarasılık
Önemli kavram ve kuruluşlar		Batılılaşma · Lale Devri · Tercüme Odası · Tanzimat · Takvim-i Vekayi · Tercüman-ı Ahvâl · Tasvir-i Efkâr (İbrahim Şinasi) · Hayaliyyun- Hakikiyyun · Tahrîb-i Harâbât · Şiir ve İnşa · Nev Yunanilik · Nayiler
Batı edebiyatı akımları		Klasisizm · Romantizm · Gerçekçilik · Natüralizm · Parnasizm · Sembolizm · İzlenimcilik · Dışavurumculuk · Dadaizm · Fütürizm · Harfçilik · Gerçeküstücülük · Varoluşçuluk · Postmodernizm
Otorite kontrolü		GND: 4121232-0 (https://d-nb.info/gnd/4121232-0) · NDL: 00574896 (https://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00574896)

"https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Varoluşçuluk&oldid=24873485" sayfasından alınmıştır

Sayfa en son 17.20, 16 Şubat 2021 tarihinde değiştirildi.

Metin Creative Commons Atıf-BenzerPaylaşım Lisansı altındadır; ek koşullar uygulanabilir. Bu siteyi kullanarak, Kullanım Şartlarını ve Gizlilik Politikasını kabul etmiş olursunuz.
Vikipedi® (ve Wikipedia®) kâr amacı gütmeyen kuruluş olan Wikimedia Foundation, Inc. tescilli markasıdır.